EUROPEJSKI BANK CENTRALNY

EUROSYSTEM

OPINIA EUROPEJSKIEGO BANKU CENTRALNEGO

z dnia 20 lutego 2013 r.

w sprawie przepisów dotyczących nadzoru nad rynkiem finansowym

(CON/2013/14)

Wprowadzenie i podstawa prawna

W dniu 14 stycznia 2013 r. Europejski Bank Centralny (EBC) otrzymał wniosek Sejmu o wydanie opinii w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o nadzorze nad rynkiem finansowym i niektórych innych ustaw (zwanego dalej „projektem ustawy").

Kompetencja EBC do wydania opinii wynika z art. 127 ust. 4 oraz art. 282 ust. 5 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej oraz szóstego tiret art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych[1], z uwagi na to, że projekt ustawy dotyczy zasad odnoszących się do instytucji finansowych w zakresie, w jakim wywierają one istotny wpływ na stabilność instytucji i rynków finansowych. Rada Prezesów wydała niniejszą opinię zgodnie ze zdaniem pierwszym art. 17 ust. 5 Regulaminu Europejskiego Banku Centralnego.

1. Założenia projektu ustawy

1.1 Głównym celem projektu ustawy jest wzmocnienie ochrony konsumenta w ramach nadzoru nad rynkiem finansowym w związku z rosnącym znaczeniem podmiotów niebędących bankami, które udzielają kredytów konsumenckich i nie podlegają nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego (KNF), oraz w związku z ryzykiem związanym z takimi podmiotami. W tym celu projekt ustawy zmienia ustawę z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym[2] oraz ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim[3] w następujący sposób:

a) w celu wzmocnienia ochrony konsumenta w ramach nadzoru finansowego rozszerzono definicję celów nadzoru finansowego, skupiając się na zapewnieniu rzetelnych informacji na temat funkcjonowania rynku finansowego;

b) istniejące zadanie KNF polegające na prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych zostało uszczegółowione poprzez wskazanie, że obejmuje ono funkcjonowanie rynku

1 Dz.U. L 189 z 3.7.1998, s. 42.

2 Dz. U. z 4 września 2006 r. Nr 157, poz. 1119.

3 Dz. U. z 2011 r. Nr 126, poz. 715.

finansowego, jego zagrożenia oraz podmioty na nim funkcjonujące w celu ochrony uzasadnionych interesów uczestników rynku finansowego;

c) rozszerzone zadania edukacyjne i informacyjne KNF mają być prowadzone w szczególności poprzez nieodpłatne publikowanie ostrzeżeń i komunikatów w publicznej radiofonii i telewizji lub, w razie konieczności, w innych środkach masowego przekazu;

d) podmioty udzielające kredytu konsumenckiego zostały zobowiązane do podawania konsumentom informacji, czy podlegają nadzorowi finansowemu KNF;

e) przepisy dotyczące oceny zdolności kredytowej i odpowiednie definicje zawarte w ustawie o kredycie konsumenckim zostały zmienione w sposób umożliwiający ujednolicenie kryteriów oceny zdolności kredytowej stosowanych przez banki oraz podmioty niebędących bankami, a także zapewniający oparcie oceny zdolności kredytowej na wiarygodnych informacjach.

1.2 Ponadto zmieniona została ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe[4] w celu udostępnienia kredytodawcom niebędącym bankami udzielającym kredytu konsumenckiego informacji niezbędnych do oceny zdolności kredytowej, zawartych w bazach danych tworzonych przez banki – pod warunkiem uzyskania pisemnej zgody osoby, której informacje te dotyczą.

2. Ochrona konsumenta

2.1 Projekt ustawy kładzie nacisk na edukowanie, informowanie i ostrzeganie konsumentów usług finansowych o ryzykach związanych z funkcjonowaniem rynku finansowego i jego uczestników. EBC rozumie, że celem tych działań jest w szczególności ograniczenie ryzyka związanego z kredytami udzielanymi przez podmioty niebędące bankami i niepodlegające nadzorowi KNF. EBC z zadowoleniem przyjmuje rozwiązania wprowadzane projektem ustawy, jako że zmierzają one do wzmocnienia ochrony konsumenta, a tym samym przyczyniają się do ochrony stabilności systemu finansowego i utrzymania zaufania na rynku. W tym kontekście, a także z szerszej perspektywy, EBC zwraca również uwagę ustawodawcy polskiego na toczącą się obecnie dyskusję co do ewentualnej potrzeby właściwego monitorowania i nadzorowania tzw. równoległego systemu bankowego (*shadow banking*) w Europie[5].

2.2 Ponadto EBC pragnie zwrócić uwagę organu zasięgającego opinii na potrzebę dostosowania prawa krajowego również do planowanych aktów prawa Unii mających znaczenie z perspektywy ochrony inwestorów i konsumentów – po przyjęciu tych aktów. Do aktów tych należą m.in.: i) projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rynków instrumentów finansowych uchylającej dyrektywę 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady[6], ii) projekt rozporządzenia

4 T. j. opublikowany w Dz. U. z 2012, poz. 1376 (zwana dalej „prawem bankowym").

5 Zob. np. „Zielona księga – równoległy system bankowy", Komisja Europejska (KOM(2012) wersja ostateczna) oraz „*Eurosystem's reply to the European Commission's Green Paper on shadow banking*" (Odpowiedź Eurosystemu na zieloną księgę Komisji Europejskiej w sprawie równoległego systemu bankowego), dokument dostępny na stronie internetowej EBC pod adresem www.ecb.europa.eu.

6 KOM(2011) 656 wersja ostateczna.

Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dokumentów zawierających kluczowe informacje, dotyczących produktów inwestycyjnych[7], oraz iii) projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie umów o kredyt związanych z nieruchomościami mieszkalnymi[8].

3. Dostęp do odpowiednich baz danych i przekazywanie do nich informacji

Projekt ustawy wprowadza możliwość udostępniania podmiotom niebędącym bankami, które udzielają kredytów konsumenckich, objętych tajemnicą bankową informacji zawartych w odpowiednich bazach danych tworzonych przez banki. W tym zakresie EBC ma następujące uwagi.

Po pierwsze, EBC zauważa, że nałożenie obowiązku przekazywania informacji o udzielanych kredytach wspomnianym powyżej bazom danych nie tylko na banki, ale także na podmioty niebędące bankami, które udzielają kredytów konsumenckich, zapewniłoby symetrię w zakresie przekazywania i dostępu do informacji znajdujących się w takich bazach danych a także pomogłoby bankom w dokładniejszej ocenie zdolności kredytowej klientów oraz skuteczniejszym monitorowaniu ryzyka kredytowego i zarządzaniu tym ryzykiem, zwiększając tym samym stabilność systemu finansowego.

Po drugie, EBC zauważa, że przekazywanie za pośrednictwem baz danych informacji podmiotom niebędącym bankami, które udzielają kredytów konsumenckich, jest obwarowane następującymi dodatkowymi warunkami: i) informacje przekazuje się pod warunkiem uzyskania zgody osoby, której informacje te dotyczą; oraz ii) informacje przekazuje się w zakresie niezbędnym do oceny zdolności kredytowej konsumenta. Warunki te przyczynią się zapewne do ochrony informacji objętych tajemnicą bankową[9], należy jednak zapewnić, aby – w zakresie, w jakim otrzymują one i wykorzystują informacje objęte tajemnicą bankową zgodnie z projektowanym art. 105 ust. 4 pkt 4 prawa bankowego – podmioty niebędące bankami, które udzielają kredytów konsumenckich, były związane odpowiednimi wymogami zachowania poufności.

Niniejsza opinia zostanie opublikowana na stronie internetowej EBC.

Sporządzono we Frankfurcie nad Menem dnia 20 lutego 2013 r.

[podpis]

Prezes EBC

Mario DRAGHI

7 KOM(2012) 352 wersja ostateczna.

8 KOM(2011) 142 wersja ostateczna.

9 W odniesieniu do ochrony tajemnicy bankowej zob. uzasadnienie projektu ustawy, s. 16.